

Anteckningar från Hornborgarådets möte, 26/2 2015

Deltagare: Magnus Sundén och Klara Börjesson Ahlqvist, Falköpings kommun
Fredrik Nordström, Marie Wennerholm, Maria Nordström och Helena Långström Schön, Skara kommun, Gunnar Björkenor, Skövde kommun, Rune Skogsberg, Mariestads kommun
Annie Jonsson, Högskolan i Skövde, Jessica Bergstrand, Next Skövde, Fredrik Lindén, Turistrådet Västsverige, Lisbeth Schulzte, Sven Swedberg, Lars Jacobzon, Karin Hante, Anders W Bergström, och Jörel Holmberg, Länsstyrelsen

1) Välkommen och presentation

Länsstyrelsens nya länsöverdirektör, Lisbeth Schulzte, hälsade alla välkomna till mötet. Lisbeth presenterade sig och så gjorde också Fredrik Lindén, VD på Turistrådet Västsverige, sedan ett år tillbaka. Presentation laget runt.

2 Uppdatering förnyelseprojektet vid Hornborgasjön, Anders B

Imorgon är det slutbesiktning av det ombyggda naturumet. Förutom invändiga ombyggnader är den främre delen av spången helt ombyggd. Efter slutbesiktning kommer en ny utställning att sättas in. Den nya utställningen ersätter en gammal utställning som är producerades 1987.

Invigning planeras den 21 mars med program enl följande:

kl 10 invigning av transsången och ny utställning i Trandansen

kl 14 invigning av ombyggt naturum och ny utställning

Ny entrébyggnad på knappt 600 m² är färdigprojekterad. Byggnationen har skjutits upp. Upphandling planeras nu till slutet av 2015 med byggnation under 2016. Utöver detta pågår en utvärdering av restaureringen av sjön. Projektledare är Björn Persson, Naturvårdsverket. Projektdirektiv och styrgrupp ska tas fram. Det planeras också för en ombyggnad av utskovet. Naturvårdsverket håller även i detta och en ansökan skickas preliminärt in i mars/april.

Ev är första tranan redan här...

3) Rapport Trandansen, Klara

Under vintern har kommunalt vatten o avlopp kopplats in på Trandansen och till säsonsstarten finns en uppdaterad utställning, som nu även är på engelska! Trandansen öppnar för säsongen den 21/3 och har öppet t o m 25/4. Totalt arbetar ett tiotal personer (deltid) i informationsverksamheten vid Trandansen. Under öppettiderna kommer dessutom fågelvårdar att vara på plats. Inom området finns även ett tält där det kommer att vara olika aktiviteter, t ex Tranans dag 26-29/3 och matmarknad med ca 15 lokala matproducenter den 28-29/3. Det finns även 6 gömslen som turistorganisationen i Falköping hjälper Länsstyrelsen att hyra ut, (2x1x1 m). Den 6 mars är det kick-off inför säsongen, då är alla entreprenörer inbjudna.

Kommunerna har sökt dispens hos länsstyrelsen för att jämna till marken där tältet ställs upp, för att få en enklare hantering och högre kvalitet på området.

Trandansen marknadsförs bl a på www.vastsverige.com samt i senaste numret av Kupé – ”Västsverige tur och retur”. I övrigt har vi mycket gratis marknadsföring genom tranans ankomst som följs av många media.

Se även bifogad presentation.

4) Uppdatering besöksmålet Varnhem, Marie Wennerholm

Historik: Utgrävning 2005-2008, kyrkogrund från tidig medeltid hittades, fylldes igen med leca-kulor i avvaktan på beslut om åtgärder. Leca-kulorna togs bort i november 2014, det var nervöst men lämningarna hade inte tagit skada. Avsikten är nu att göra en överbyggnad som möjliggör att lämningarna bevaras samtidigt som de kan visas för allmänheten.

Nuläget: En arbetsgrupp har bildats med deltagare från Skara kommun, Skara pastorat och Länsstyrelsen. En överbyggnad är projekterad och till större delen finansierad. Det finns idag beslut på totalt 8,6 Mkr av beräknade 9,5 Mkr och ytterligare ansökningar finns ute. Finansiärer är Sparbanksstiftelsen, Grevilli fond, Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen.

Tidplan: upphandling mars-sept, juni/juli arkeologiska utgrävningar, byggnation okt – maj 2016, invigning maj 2016

Arbetsgruppen har även i uppdrag att utreda en ekonomisk förening för den framtida driften av anläggningen – tillänkta medlemmar är Skara Pastorat, Skara kommun och Pilgrimsföreningen S:t Olof- Gudhem -Varnhem ideell förening

Se även bifogad presentation.

5) Fördjupat samarbete området runt Hornborgasjön/Varnhem, Magnus Sundén

De tre berörda kommunerna, Falköping, Skara och Skövde, har gemensamt tagit fram en projektbeskrivning för ett fördjupat samarbete inom affärsutveckling inom natur- och kulturturism. Avsikten är att anställa en affärsutvecklare som dels ska vara en resurs för affärsutveckling i bygden, dels ska arbeta med att utveckla Trandansen. Just nu är projektet inne i en rekryteringsfas av affärsutvecklare som ska anställas på halvtid under två år. Det var 30 sökande varav 5 har intervjuats. Förslag kommer att lämnas till styrgruppen (kommundirektörerna i de tre berörda kommunerna) som får besluta om anställningen.

6) Östen, senaste nytt från landsbygdsprojektet, Karin Hante

Historik: Betesföreningen vid sjön ville ha samverkansprojekt. Det är svårskötta marker runt sjön och problem med översvämningssmarker, stickmygga och parasiter. Det är ett stort engagemang hos boende i bygden, men alla vill inte samma sak. Begränsningar i området, som t ex naturskyddet, ger också möjligheter! Men stöttning behövs för att man ska kunna göra bra helhetsbedömningar.

Syfte och mål med samarbetet – hitta gemensamma mål och genomföra åtgärder

Genomförda aktiviteter: hävdinventering, besöksräknare, enkät i bygden, lokal mötesarena, intensifierad skötsel av vissa områden, samverkan internt på Lst,

Framtida samverkan – det kommer att vara ett fortsatt engagemang från länsstyrelsen i området, förvaltningen fortsätter, gott samarbete med kommunerna, ”Mötesarena Östen” hade ett första möte den 4/2 med intressenter runt sjön, ca 20 deltagare. Det var ett bra dialogmöte. Avsikten är att bjuda in intressenter 1 g/år till samverkansmötet. De tre berörda kommunerna, Mariestad, Skövde och Töreboda har sökt bidrag till ett LONA projekt som går ut på att höja kvaliteten på skötseln av översvänningsmarker för att därigenom minska problem med mygg runt sjön. Rune Skogsberg menade på mötet att samarbetet har varit mycket positivt de senaste två åren, Fågelvägen mjukade upp samarbetet och nu är vi på gång, myggfrågan är ett stort problem som måste lösas. Se även bifogad presentation.

7) Geopark, information om en förstudie i Skaraborg, *Helena Långström Schön*

Unesco har tagit fram en internationell standard för konceptet ”Geopark”. I Sverige har SGU tagit fram en motsvarande svensk standard. Det finns ännu inga geoparker i Sverige, men Siljansringen är på gång och kommer troligen att bli Sveriges första geopark. Kanske kan platåbergslandskapet i Skaraborg bli det andra geoparkområdet i Sverige? Platåbergslandskapet rankas som Sveriges näst intressantaste område efter Siljansringen.

Arbetsätt inför bildande av en geopark involverar de som bor i området genom delaktighet och medverkan. Just nu pågår en förstudie i Skaraborg och Älvsborg. Sju kommuner; Falköping, Götene, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde och Vänersborg, deltar i projektet. Det finns fem noder att utgå ifrån – Kinnekulle/Hindens rev, Lugnåsberget, Halle och Hunneberg, Billingen/Hornborgaområdet och Mösseberg/Ålleberg. Geologiskt särskilt intressanta i närheten av Varnhem i Billingen/Hornborgaområdet är Dagnäs - Ore nabb, Valle och Jättadalen.

Processen fortsätter och den 12 mars är det ett dialogmöte i Skövde, kl 14.30 – 16.00.

Se även bifogad presentation.

8) Kreativa kraftfält, *Maria Nordström*

Skaraborg kommunalförbund beställde 2012 en utredning om ”Kreativa kraftfält”. Sveriges ledande kulturanalytiker, professor Christer Gustafsson vid Uppsala Universitet, höll i studien som genomfördes 2013-2014. Det är en vetenskaplig studie som är mycket omfattande. Den omfattar 4700 punkter med olika kulturella aktiviteter i Skaraborg. Maria har gjort extrakt ur ett Hornborgasjön/Varnhem perspektiv. Var finns de kreativa kraftfälten? Det visar sig att kraftfältens centrum är just i Varnhem. Marias arbete går bl a ut på att stärka samverkan mellan kultur och övrigt näringsliv samt att stötta kulturaktiviteter och attrahera projektledare, finansiering och projektidéer. Skaraborgs kommunalförbunds kulturstrateg Eva Idmark Andersson, åker gärna ut till kommuner och andra intressenter för att presentera hela studien.

Se även bifogad presentation.

9) Övriga frågor

Forskning på satsningar inom besöksnäring, Marie Wennerholm

Skara kommun har kontaktat Handelshögskolan i Göteborg för att höra om de skulle kunna forska kring effekterna av turismsatsningarna i området runt Varnhem-Hornborgasjön. John Ambrecht, som är föreståndare för Centrum för turism, har svarat att han är intresserad av att diskutera detta. En grupp från Hornborgarådet bör åka ner för att diskutera förutsättningar och upplägg av en sådan forskning. Hornborgarådet beslutade att kommunerna gemensamt utser representanter som kontaktar Jörel. Länsstyrelsen har en intern diskussion om medverkan och vem som i så fall ska delta.

Hur finansieras skötseln av naturreservatet vid sjön Östen? Rune Skogsberg

När det gäller finansiering av skötseln i naturreservaten finns det en betydande skillnad mellan Hornborgasjön och sjön Östen. Medan Hornborgasjön får öronmärkta pengar för skötseln från Naturvårdsverket konkurrerar sjön Östen med alla andra naturreservat i länet om de begränsade resurser som finns avsatta. Länsstyrelsen tvingas då att prioritera de mest angelägna naturreservaten. Dock har länsstyrelsen vissa möjligheter att satsa pengar där det finns gemensamma kreativa initiativ och annan kompletterande finansiering.

10) Nästa möte

Lisbeth avslutade med att tacka för ett givande möte. Nästa möte bestämdes till torsdagen den 8 oktober kl 10-12 i Logården, Östen

Anteckningar

Jörel Holmberg